Ehmedê Xani

NÛBAR

weşanên
ROJA NÛ

Ehmedê Xanî

NÛBAR

ISBN 91 7672 017 9
Ehmedê Xani
Printed in Sweden
Stockholm - 1986

Weşanên Roja Nû
Dêbelnsgatan 16 B
113 58 Stockholm

Ehmedê Xanî

NÛBAR

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

Werger jı tipên Erebi : Z. KAYA

weşanên
ROJA NÛ

Pêşgotın

Rêberê Kurd Ehmedê Xani, ev berhema xwe ya giranbiha di 11'ê Adarê sala 1094'ê hicri (1683 miladi) da nivisiye. Ew bi xwe wê salê 33 sali bûye. (Ehmedê Xani sala çêbûna xwe ya ji dayikê di pirtûka xwe ya "Mem û Zin" de gotiye. Di sala 1061'ê hicri (1651'ê miladi)de bûye.) Ji bil "Nûbar"ê, du berhemên wi yên din ji hene; "MEM Û ZÎN" û "EQÎDA İMANÊ". "Mem û Zin" bêgotin wek sertaca Edebiyata Kurdi têt naskirin.

"Nûbar" di Kurdistanê de gelekî namdar e. Nemaze piştî xilaskirina Qur'anê zarokên kurda wê dixwinin, herfo-herfo jiber dikin.

Di "Nûbar"a Xaniyê nemir de, gelek keramet û mûcize yên mezin hene. Nûbar ferhengoka erebi-kurdi ye, bi şiirti hatiye sazkirin. Meriv dikare bibêje "Nûbar" ferhenga kurdi ya here pêşin e. Di serê her beşeke "Nûbar"ê de, di derheqa xwendin, zanin, karên eiwaki, daxwaz û fikrên milli, guhdarikirina li hev û din de, Xani gelek şiretên giranbiha gotine. Ev pirtûk dide xuyakirin ku rêberê me, mirovekî pir alim, zana, pispor, filozof û pêşrohni bûye.

Şêx Ehmedê Xani qedir û qimetê pir daye zimanê kurdi. Wi bi xwe li Bazidê, ji kisi xwe medrese vekiriye, dersa kurdi û erebi daye zarokên kurda. Çimki ew baş pê hayedar bûye ku pêşketin û peşveçûna her milleteki bi ziman û edebiyata wi dibe.

İro em kurd çiqas bi vi hozanê xwe yê mezin, serbilind bibin di ci de ye. Mamostê mezin Cigerxwin'ê nemir di helbesta xwe ya bi navê "Hozan û Şayirên Kurd" de gotiye:

" Yeki di heye rêberê kurd e Xani"
.....
"Ma ne bes e Nûbar û Mem û Zin"

Niviskarê kurd Eladdin Seccadi di kitêba xwe "Mêjûy Edebi Kurdi" de gotiye ku Ehmedê Xani sertaca niviskar û şayirên kurda ye. Ji bil van gelek niviskarên ereba û yên Awrûpayi li ser Ehmedê Xani nivisine û pesnê wi dane.

Pir mixabin ku bi pirani xwendevanên kurd ji xwendina eserên kurdi yên kevn bêpar in. Bi tenê kesên ku bi herfên erebi dizanin dikarin wan bixwinin. Van çend salên dawiyê, li ser şairên me yên kevn û escrên wan bi herfên latini çend pirtûk hatine neşirkirin. Wek:

"Mem û Zin" a Ehmedê Xani, ku M.Emin Bozarslan wergerandiye ser herfên latini; kitêba "Tarixa Edebiyata Kurdi" ya ku profesorê kurd Qanatê Kurdo nivisiye û kitêba "Şêx Sen'an" ya Feqiyê Teyran ku li Stokholmê ji aliyê "Weşanên Roja Nû" de hatine çapkirin û belavkirin. Belam ev xebat pir kêm e. Pêwist e xwenda û ronakbirên kurd dewlemendiya edebiyata kurdi ya kevn baş derxin meydanê lê xwedi derkevin. Ji ber ku ew kaniya ziman û çanda me ya netewi ne. Ji bo vê yekê me Nûbarê wergerande herfên latini, bo ku her xwendevanê kurd bikaribe wê bixwine.

Li vir pêwist e em li ser şêweyê nivisandin û wergerandina "Nûbar"ê çend agahdariyan bidin xwendevanan. Çapa "Nûbar"ê ya di destê me de, di sala 1903 de li Stenbolê derketiye. Nusxeyek din ji ku bi destê Mele Mihemedê Wani hatiye nivisandin û di sala 1903 de li Berlinê hatiye çapkirin, ji Pirtûkxana Stockholmê bi alikariya hinek hevalên welatparêz giha me. Di navbera herdu nusxeyan de newekheviyek pir hindik hebû. Li gor herdu nusxeyan me di wergerandina bi herfên latini de "Nûbar"ê sazkir. Û hevalên ku gelek alikariya xwe ji me re pêşkêşkirine, ji bo wan zor sipas dikim.

Nûbar qismê ku ferhengok e wiha hatiye sazkirin: Bêjeya pêşi erebi ye, ya dinê kurdi ye, yan a pêşi kurdi ye ya di pey de erebi ye, yan ji duheb sêheb ên pêşi erebi ne yên di pey de kurdi ne, yan ên kurdi di pêşi de ne yên erebi di paş de ne, û carna ji sê çar pênc bêjeyên erebi li pey hev rêzkiri ne, tev bi yek maneyekê ne û di dawiya wan de bêjeya kurdi nivisi ye. Ev rewşa han belam ji bo lihevanina nezma beytan e. Di dawiya kelimeya de gelek "A", "İ", "Û", "E", "I" û hwd. herfna hene, ku ew ne ji ximên bêjeyan in, bi pirani ji ber dagirtina heceyan ve jimarti ne û hem ji bo xwendina beytan ku menzûme ne da ku li hev û dinê bikin pêwist bûye ku ew herfana bêtine nivsandin.

Ji ber ku hinek herfên di elfeba erebi de hene û di ya latini de tune ne, hinek peyvên erebi ku bi latini têne nivisandin mana wan xira dibe. Ji bo lêhaydarbûna xwendevanan, bi hindikayi be ji, me bi vê rewşê li hev din sazkir:

Herfa " ح " ê bi herfa "H", herfa " ط "ê bi "T", herfa " ض "ê bi "D", herfa " ث ", " س ", " ص "ê bi "S", herfa " ذ ", " ز "û " ظ "ê bi "Z", " غ "ê bi "X", herfa " ع "ê bi " ' " hatiye nivisandin.

Em bawer dikin ku wergerandina "Nûbar"ê bi herfên latini hem ji bo zêdebûna zanyariya xwendevanan û hem ji bo dewlemendiya pirtûkxana Kurdistanê wê bi xêr û bêr be.

Yek Gulan 1986
Zeynelabidin KAYA
Stockholm

BİSMİLLAHİRREHMANİRREHİM
Mebdeê her 'ılmeki navê 'elim.

Hemd û sena û şukrani
Jı bo wi xalıqê rehmani.

Ku fesahet û beyan daye lisani
Lisan daye insani.

Hındi selewat ın hemi
Lı Resûlê me yê ummi (1)

Ku bûne peyrewê dı wi
'Ereb û 'Ecem û Kurmanc û Romi.

Jı paş hemd û selewatan
Ev çend kelime ne jı lûxatan.

Vêk êxıstın Ehmedê Xani.
Navê "Nûbara Bıçûkan" lê dani.

Ne jı bo sahıb rewacan
Belki jı bo bıçûkêt Kurmancan.

Weki jı Qur'anê xılas bın
Lazım e lı sewadê çavnas bın (2)

---

(1) ummi : Xeysetnaveki Mıhemed Pêxember e. Bı mana nezanibûna xwendın - nıvisandınê û ne naskırına herfan e. Bo ku Pêxember ne dızaniya bınıvısinc û bıxwine, jêre ev nav (ummi) hatiye dayin.

(2) sewad : Reşayi. Dı vır de, jı reşayiya nıvisandınê re dıbêje. Yani nıvisandın û xwendınê qest dıke.

Da bı van çend reşbelekan (3)
Lı wan tebi'et melekan (4)

Derê zihnê vebitın
Herçi bıxûnıt zehmeti nebitın.

Umida me jı tıfalan
Ku me 'emelbetalan

Dı weqtê dewr û dersan
Bıkın in'am û ihsan!

Bı dı'an me biri binın.
Fatiha jı me ra bıxwûnın!

---

(3) reşbelek : Mamosteyê me yê mezın, dı vır de jı "Nûbar" a xwe re dıbêje.

(4) Jı zarokan re dıbêje ku tebietê wan wek ê melayketan e.

INSTITUT KURDE de PARIS · BIBLIOTHÈQUE ·

EL QIT'ETÛ Fİ BEHRİ EL HEZECİ EL MEKFÛFİ EL MEHZÛFİ

Heta tu dewr û dersan neki tekrar û mesrûf
Dı dunyayê tu nabi ne meşhûr û ne me'rûf.

Mefa'ilun fe'ûlun, mefa'ilun fe'ûlun (5)
Çı xwoş wezn e bıbitın hezec mekfûf û mehzûf.

Xudê Ellah e, qasıd Resûl e ey xudêzan.
Xelife çar ın, hem çar imamın ey musılman. (6)

Jı çaran yek Ebû-Bekr, 'Umer, 'Usmane, ê di
'Eliye, bê tekelluf ku bû xatem jı bo wan.

Dıvêtın tu bızani bı dıl navê imaman.
Mıhemed, Malık, Ehmed, ewê dıtırk e Nûman.

---

(5) Ev nezma han ku lı ser serê perçên Nûbıhara Xani yê mezın tev hene, bo vê yekê ye ku xwendına wi perçeyi, nezm, qafiye, xwendına bı şı'rtiyê, tev lı gor wê pivanê ne.

(6) Dı nusxa destnivisa Mele Mıhemedê Wani de ev rêz û pênc rêzên lı dû wê wehaye:

Eli çar ın, Hesen du, Muhammed sê ne ey can
İmamê din Huseyn e, dıgel Mûsa û Cafer
Evın bil cumle bê şık bızan qencê imaman
Jı bo me çarê dıtır heyın sahıb mezahıb
Muhammed, Malık, Ehmed, ewê di tırk e Nu'man
Mûsa û Cafer. Evın bil cumle bê şık bızan qencê imaman.

Mûbeşşer bûne deh kes jı eshaban bı te'yin (7)
Ku dê bıçne behıştê, Xudê mızgini da wan.

Jı ewwıl Bû-'Ubeyde dı gel herçarıyaran (8)
Se'id û Se'd û Telhe, Zubeyr û Ebdurrehman.

Lı me ferz e bızanın Resûlê xwo bı tehqiq.
Bı mewlid hem bı medfen, bınasın da û bab an. (9)

Dı Mekke bû jı dayê, Medine bûye medfen. (10)
Wi Ebdullah e walid, Amine walide bızan.

Jı dunyayê ku çûyi 'umur bû şêstûsê sal.
Jı şêstan pênciûsê borin dı Mekkehê da.

Dı çıl salan "Risalet" jı bo wi hate xwarê.
Dı bistûsê dı mayi, jı bo nazıl bû Qur'an.

Cemi'ê Ummeta wi bı lutfa xwe İlahi
Jı dunyayê verêki bı Qur'an û bı iman.

Heta ew Şeh, sıwar bıt we goya ummeta xwo
Jı Meydana Hisabê hılınıt şubhê çogan. (11)

---

(7) mûbeşşer : Bı mana mızginiyê ye. Lı dınyayê jı deh kesan re jı alê Xwedê ve mızgini hate dayin ku wê herne cınnetê.

(8) Bû-'Ubeyde : Ebû 'Ubeyde.

(9) mewlid : Çê bûna jı dayikê.

(10) medfen : Ciyê defınkırınê.

(11) Heta ku Mıhemed Pêxember lı ummeta xwe ya wek gogê ye sıwar be.
Roja qiyametê, jı meydana hisabê, ummeta xwe rake wek ço (dar) ku çewa gogê (top) hıldıfırine û dıbe.

EL QIT'ETÛ FÎ BEHRÎ EL RACEZ
EL METWÎYYÎ EL MEXBÛN

Perde ku rabatın jı ber arızê dılsıtanê xweş
Dıl jı xeman ku bête der bulbulê gulıstanê xweş.

Mûfte'ilun mefa'ilun, mûfte'ilun mefa'ilun
Behrê racez ku xebn û tey ger bıbitın rewan e xweş

Zewc û recûl çı? mêr, û jın, mer'et, û zewcet û nisa
Walıdi bab e. Walide da ye. Şeqiq û ex bıra.

Ibnı kur e, bınti keç e, sıhri xezûr e, mam e 'em.
'Ehmet met e, 'emame şaş, cedde çi ye? xwo pireda (12)

Ucre kırê, rehin gerew, xusr ı ziyan, kezib derew.
Bey'ı fırotın e, 'eta dan e, kırin çi ye? şıra.

Menkib û ketfi herdu mıl, bal û zemir û qelbi dıl.
Cezl û fereh çı? şahi ye, mewti mırın, gırin buka.

Sewr û himari ga û ker, ban çi ye? seqfi, babi der.
Cebhe eni, fem dev e, lıhye rıhın, xeber neba.

---

(12) pireda : Pırık, diya diya meriv.
gerew : jı ber deyna ve, tıştına tên sıtandınê heta ku ew deyn bête dayin.

Hınte genım, şe'ı ı ceh, sult ı şilil, kerım rez e.
Xurme ruteb, 'ineb tıri, bi' bıfıroş, semen beha.

Şir e leben, xenem pez e, raib mast e, zubıd i to. (13)
Sûf û hıri, û riş perr e, essfer zer e, kevi qeba.

Sersser û rih-i ba bızan, toz e 'ecac û neqi' hem.
Xebreh û heyc û hebût û qetre û qestel û heba. (14)

Casiye tırs, û saiqe deng û bırûsk û bêhışi
Lews û liwa elamet ın, besi xem ın hem eşkera.

Xers e derew, mexid e dew, bet çı ye? qaz e, qebçe kew.
Şett e kınar e, nehr e cû, lewh û sûkak û cew hewa.

'Escud û 'eyn û nedr e zêr, fıdd e luceyn û nuqr e ziv
Sıfır çı? mıfrıq e, nûhas paxır e, hem rısas qela.

Rûbbe û rûbbema gelek, semme lı wê, huna lı hêr
La ne, lena jı bo me ra, in eger e, lime çıra. (15)

Eyne lı ku? keyfe kuwe, texte lı bın, 'ela lı ser (16)
Summe jı paşê wi bızan, ente tu yı, li bo mı ra (17)

---

(13) to : Toyê ser mast.

(14) Dı erebi de pır navên tozê hene. Çewa ku dı van herdu rêzên dawi de ku nivisiyc, ecac, neq'i, xebr, heyc, hebût, qetre, qesttel û heba, evanan tev nav ın jı tozê re. Dı kurdi de "toz", "ecac" û "bablisok" "babelisk" herçar ji têne gotın.

(15) lı hêr : Lı vır.

(16) kuwe : çewa, çılo

(17) lı paşê : lı pey.

EL QIT'ETÛ FÎ BEHRÎ EL REMLÎ EL MEHZÛFÎ

Arıfê ku bı qenci me'rûf bıt.
Dê helim û sabır û mewqûfi bıt.

Fa'ilatun, fa'ilatun, fa'ilat.
Wezn ev e! Hîna remel mehzûfi bıt.

Zıll û tûbbe' fey'i sıh ın, şems ı tav.
Deşt e beyda, meşyi çûn e, xettwe gav.

Nar ı agır, herr ı germ ı, berd ı sar.
Selc berf e, ma'û selsel herdu av.

Wabil û wesmiyyû midrar û meter
Tell û xeys û rıhm e baran, sad xunav. (18)

Riçl ı pê, yû rûkb e ejn û, betn ı zık. (19)
Sedr ı sıng e, cid ı ust û, 'eyn ı çav.

Fexz ı ran e, dırs dıdan e, şeffe lêv.
Zehr ı puşt e, sırre navık, cewf ı nav. (20)

---

(18) Bıli "sad xunav" ê, dı van herdu rêzan de, bêjeyên ku hene tev navê Baran'ê ne. Lê dı erebi de pêxeberdana "metter" ê (baranê) belav e.

(19) ricl : Pê. "pê" yan ji "pi" dı kurdi de herdu ji tên gotın.
rûkbe : Ejn. Lı hêla Bota "ejn" tê gotın, lê lı gelek heremên dın "çok" tê gotın.

(20) Dı erebi de "zehr" navê pıştê ye. Mesele pışta mın.
cewf : Nav. Mesele nava mın, nava xêni, nava newalê, nav Kurdıstan de, nav hêzê de û hwd.

Kebdı cerg e, kulye gurçık, kidne bez.
Rovın e em'a, meraret hem zırav. (21)

Deyq ı tengi, qessr ı kurti, tûl dırêj.
Xilzet û dıqqet sıtûri - yû zırav.

Qidr-i diz e, qess'e kas e, xubz i nan. (22)
Lehım goşt e, tebx i pehtın, ney'i xav.

Şebe' têri, 'ettış têhni, cû'ı bırs. (23)
Seyh e gazi, sewt e deng, û ism e nav.

---

(21) em'a : Roviyên dı nav hınavê meriv û heywanan de.
zırav : Dı nava insan û heywanan de ye.
(22) diz : Dizık
kas : Kasık.
(23) bırs : Dı kurdi de "bırçi" ji tê gotın. Fêlawê "bırçibûn" ne.

EL QIT'ETÛ Fİ BEHRİ EL RECEZİ EL SALİMİ EL MÛSEMMEN-

Ger dê te meqsûdek hebi, lazım dıvê lê bêy bı lez.
Xesma te me'bûdek hebi, daim dı emrê wi bıbez.

Mustef'ilun, mustef'ilun, mustef'ilun, mustef'ilun.
Salım mûsemmen her ev e, ey talıbê behra recez.

Hatım eteytu, eeti têm, wi hat eta, iyti were. (24)
Ateytu mın da, xuz bıgır, ircı' veger, izheb here.

İc'el bıgêr, isheq bıhêr, idrıb bıqut, unzzur bınêr. (25)
İqre bıxwûn, i'lem bızan, imam bı me'na bawer e.

Mısr û beled bajar ın ew, dırhem dırav, ermûş herir.
Manıh sexi, sail rıcûkar e, şefa'et mehder e.

İmlaqi xızani, xina maldari û hem ıstıran. (26)
İttlaqi berdan, telqi zan, zewc û wıtır cot û fer e.

Ekyes merovê tij fehım, esme' merovê guh bıçûk,
Ekşem guhê hati bırin, eslex weki eyhem kerr e.

---

(24) wi hat : Ew hat
(25) bıgêr : Emr e. Fêlawê gerandın e. "Bıhêr", emrê hêrandınê ye. "Bıqut" (bıkut) emrê kutanê ye.
(26) ekşem : Guhê hatiye jêkırın (bırin).

Ekhel merovê çav bı kıl, eşhel merovê çav belek.
Eşqer merovê çav hışin, rengê genım gûn esmer e.

Emred rewal, efre' bı mû, eqre' keçel, emles hılû.
Essxer bıçûk, ekber mezın, seyyid hulahul mir ser e.

Umm mak e, ummuşşeml e roj, ummunnucum e asiman
Ummulxebais xemr ı mey, mudmin mûdaṃi meyxwer e

Ummulfedail 'alımi, ummurrezail cahıli,
Ummulqura ummulbilad Ke'be, nebi peyxember e.

EL QIT'ETÛ FÎ BEHRÎ EL RECEZÎ EL MÛREFFEL

Herçi bı 'ılmê cehl kır mûbeddel,
Sıfrê xwe wi kır bı zêr mûkellel.

Mûstef'elatun, mûstef'elatun.
Behra recez bo çı xweş mûreffel?

Exder çı? kesk e, ehmer xwe sor e.
Ezreq hışin e, cewreb çı? gore.

Tewd û cebel tûr hersê çiya ne.
Wadi newal e, hufre çı? kûr e.

Mersûl hınari, medfûn veşari,
Mecbûr-i bê gav, mucbır bı zor e.

Ebkem çı? lal e, e'rec çı? leng e. (27)
Yek çav e e'wer, ekmeh xo kor e.

Meqtûl i kuşti, mexsûl i şûşti.
Meyit mırar e, merqed xwo gor e.

---

(27) leng : Kuleg. Dı kurdi de "leng" jı merıvê xwediyê lıngeki re tê gotın, yan ji ku lıngeki seqet be. Timorleng jı ber ku lıngeki wi tenê hebû (yan ji dıbe ku yek lıngeki wi seqet bûye) jı ber seqetiya wi, wi navdar kırıne û jêre gotıne "Timorleng".

EL QIT'ETÛ FÎ BEHRÎ
EL MUDARIÎ EL EHZEB

Ey ku te kıbrê daim kırye jı bo xwe merkeb?
Ewwıl tu "b" ê bı ke "y" ê, paşê bı kir e merkeb.

Mef'ûlû failatun, mef'ûlû failatun.
Xweş wezn e bê melal e, ger bıt mudarı' ehzeb.

Rumman hınar e, culnar gılyaz, û tiyn hejir e.
Qıssa xiyar e, dewfed pivaz e, sewm ı sir e.

Tûffah i sêv e, sımsım kunci ye, bıh sufercel. (28)
Dubba û qer' û yeqttin kundık, cubun penir e. (29)

Poxin sewiq û eqtt ı keşk e, haban e curab.
Gırr cûrb, û teji meşhûn, xawi vale, rısl şir e.

Muzn û sehab û arıd xeym û xemame ewr ın.
Qemqam û yem ı behr ın, semsam û husam şêr e.

Sehra felat û sebseb feyfa' û bedwi deşt ın.
Yenbû' û 'eyn ı kehni, cûbb û qelib i bir e.

---

(28) bıh : Binoke yan ji bêhnok. Lı hınek ciyên Kurdıstanê "biyok" ji dıbêjın.
(29) kundık : Kundır.

İbnussebil e rêwi, hevri refiq û sahıb. (30)
Muzcat û hındık, û pur cem û lubed kesir e.

Ebd û reqiq û kole, hırfe' senie pişe.
Cahıl nezan, û zana 'ellam û hem xebir e.

'Ewca û cewn û sefra qews û qısiy kevan ın.
Wefd e kınane kêşık, nebl û neşşab ı tir e.

Ceyş û heşem çı? leşker, esra bışev lı rê bır. (31)
Basıl cuwamêr, nıjde seriyye, qeyl i mir e.

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

(30) *hevri : Heval, hevrê.*

(31) *esra : Dı erebi de jı rêveçûna dı şevê de, yani tıştek ku tışteki dınê dı şevê de bı rê ve dibe.*

EL QIT'ETÛ Fİ BEHRİ EL REMLİ
EL MEQSÛRİ EL MÛSEMMEN

Şêyx û sofiti keramet 'ılmê xwendın hem emel,
Xılwete hucrke teriqa te şeri'et bê xelel.

Failatun failatun failatun failat.
Xweş tu vê behrê bıxwûne, lewre xwoş çûne remel.

Şeyx ı rispi, şeyb e piri, şab cıwan e, şe'n ı hal.
Murwe mêrini, û lawini futuwwet, kehl ı kal. (32)

Meqt ı buxz, û bud'i ferc, û be'de hındık, bıd'ı çend.
Sefk û sekb û we sebb rêhtın, qetl i kuştın, şer qital.

Rû'b û rehb û hewl û wehl û feşl û wecl û rew'i tırs.
Reb'ı êwırg e, rec hejandın, fec rê, pursin sûal.

Kewn ı bûn e, ze'ni çûn e, şeq kelaştın, deq kutan. (33)
Dewh e dar, û rewh ı rahet, rewde çimen, resi çal.

---

(32) mêrini : Yani nc xortani.
lawin : Xort, xortani.
kal : Ixtiyar, kal.
(33) qutan : Kutan. Mesele savar dıkutın.

Beqq ı pêşû, wec'ı êş, û re'ş ı lerzin, derd e da'.
Dıf'i germi, bu'd ı dûri, bexl ı hêstır, ne'l ı nal.

Şeyhe pojan, hebqe pûng e, her weki hermel supeng. (34)
Qit'e kaxez, qutni penbû, wiqr ı bar û led çıwal.

Mencenûn gerdûn, û mecnûn din, û macın bêheya. (35)
Xızyı rıswayi, we xızlan şermkıri, şerm infi'al.

Serh ı koşk e, serxe sırre gazi, û xullet evin.
Xill e yar, û xilwe tenha, helw e şêrin, mûrr e tal.

Mırre quwwet, mıq mehebbet, ins û ulfet hogıri.
Xemr û beld û kelt û kewden, be'l ı mêr û gan bi'al.

Durr e hewi, duxn e kin, û dixt ı têkıl, zebi ask, (36)
Seyh e gazi, dell e wındabûn, û wındabûyi dal.

Lehce ezman, luhce tişt e, muhce rûvi hem ji ruh.
Behce husn û şahi û jêhatın û behrec betal.

Xeml e rişi, xebtt e lêdan, xemtt e dara bê stıri.
'Ucw e xurme, gurz e hızme, urwe qulp e, 'ınd e bal.

Tel'et û wech û mûheyya 'arıd û menzer çı? rû.
Eyke beş e, text erik e, zeyx meyl e û beyt e mal. (37)

---

(34) supeng : Sıpıng.
(35) gerdûn : Bêtewş (manyak).
(36) ask : Asık
(37) eyke : Bêş. Dı çapa ku bı desta hatiye nıvisandın de, dı şuna "bêş" de "dahl" nıvisiye.

Hamil e bardar, û hubla avıs, û vûrıx hima.
Himy e pawan, huli xışr, hily e zinet, hewl e sal. (38)

Qattibe' cûmle û kull, kaffe hemi, û keffe men'ı.
Sedi ewreng, lewn i reng e, hems i deng e, bukm e lal. (39)

Merre kerre, tare carek, bek û dekr û sek kutan.
Benye bekke: ke'be Balgeh mûtteka û tekye pal.

---

(38) vûrıx : Qûrıx, yan ji qorıx, nobedar, bekçi.
pawan : Tıştên ku tê parastın, muhafezekırın.
xışır : Zineta jınan.
(39) ewreng : Rewş, qaide.

EL QIT'ETÛ FÎ BEHRÎ
EL BESÎTÎ EL METWÎYYÎ

Ger te dıvêtın bıbi mir û ser û mu'teber,
Kızb û xilafê mebêj, ger te bıkın ker bı ker.

Mûfte'ilun fa'ilun, mûfte'ilun fa'ilun,
Metwiyye behra besit, lê bıke carek nezer.

Şeml i belavbûn e heın vêkketın e, şeml e ber.
Zurbiyyû mafûr e hem tenfis e, ey baxeber.

Qe'beriy û 'ebqeri bêteb' û teb'et xwoş ın,
Qefqef û qerqef meyin, kûz e û fexxar e cer.

Hez û xelaq û nesib meqsime û hısse par.
Fesm ı bırin, serm û kesf ı ji wusan, qıt'e ker. (40)

Herb û hezimet revin, qerh û cerahet bırin.
Zıdd û 'edû dıjmın ın, herb û wexa herdu şer.

Zûhzihe ê dûrbûyi, uzlife zıddê wi ye.
Efleh e gerya xılas, seld e qewi, sexr e ber.

Hins û gunah û herec wizr û webal û zunûb
İsmê guneh, xeyz ı kerb, kurb e xem ın, re's ı ser.

---

(40) kesf : Kerikırın, qetkırın, bırin.

İrbe wetter ihtiyac hewceyi, hêvi emel.
Semi' bıhistın, beser ditın, û nêrin nezer.

Hêvinemayi ki ye? mublis û ayis qenûtt.
Asın û pola çı ne? herdu enis û zeker.

Eqbele berda, weki edbere pışt da, qubul
Pêşi, û paşi dubur, uzn ı guh, etrûş ı kerr.

Zewb helandın, zeneb dûv e, bıraşti şewa'
Şat i pez e, de'n i mi, me'z i bızın, hecm e ker.

Bıyd e çı? hêk, mılh ı xwê, mah sıpik e, muh ze
Heyyi xweş e heyye mar, hucre kun e, ber hecei

Turb û tûrab û semad rems û rexam û seed.
'Efr û bera û sera ax ın, û sefwan e ber.

Qurtt i guhar, û siwar bazın, û rakib suwar.
Racıl û maşi peya, menttiqe mintteq kemer.

Mirfeqe û mustened balgeh, û mı'cer gulac.
Miq'ne'e û miqreme mehreme û hamme ser. (41)

Tıbın çı? ka, û giya 'uşb û kela û heşiş.
Xusn û efaniyn ı ta, taze ter ı, rettb ı ter.

Erq ı reh û fer'ı çıq, pelg e wereq, bızr e tov.
Dar ı şecer, qıttf e ber, fêki ye tel' û semer.

---

(41) gulac : Poxık, gulık, gulack.
mehreme : Temezi.

EL QIT'ETÛ FÎ BEHRÎ EL HEZECÎ
EL EHZEBÎ EL MÛSEMMEN

Herçi ku jı dunyayê ber da şite da men bû,
Bê şubhe dı nêv 'amê efraşite gerden bû. (42)

Mef'ûlû mefa'ilun, mef'ûlû mefa'ilun,
Wezna hezeca ehzeb, ev renge mûsemmen bû.

Merbûtti weki me'qûd me'qûli gırêdayı.
Mektûmi weki meknûn mexbûni veêrayı.

Mışkat û kulek, mır'at neynık e, çıra misbah.
Wehhac û mûnewwer hem durriy ı bıruhnayi.

Mensûr ı weki mebsûs ınenşûr ı belavbûyi.
Qısttas ı terazû ye, mewzûni çı? kêşayi.

Mew'ude keça hêj xweş danayi dı nêv qebrê. (43)
Mewqûzet bıdar kuşti, metrûk ı lı cıh mayi.

---

(42) Mana vê beytê wıhaye:
"Herçi ku jı dınyayê dest berda
Bê şık dı nêv xelkê de wê ser bılınd be."

(43) mew'ûde : Jı keça (qiz) hêj sax dıxın tırbê re tê gotın. Çımki ereban beri mısılmantiyê ku keçek jı yeki re çêdıbû, bı saxiti wê dıxıstın bınê erdê.

Nedda xetan herdu ê hıldıkelın jı avê. (44)
Mudhammetan herdu yên reş bûne jı avdanê. (45)

Zahıb çı ye? ê çûyi, musteqbel e ê bêtın.
Mazi çı? ewê bori, baqi çı? ewê mayi.

Edxas ı weki emşac têkılbûn e, xewn ehlam.
Muzzemil û muddesir ê cıl lı xwe werdayi.

Esfar û zubur herdu cem'ê dı kıtêban ın.
Merqûm û weki mektûb mezbûr e nıvisayi.

---

(44) ê hıldıkelın jı avê : Navê peqpeqokan e, ku bı ser rûwê avê dıkcvın.

(45) yên reş bûne jı avdanê : Jı ber avdana zêde şinahiyên ku reş dıbın.

INSTITUT KURDE de PARIS · BIBLIOTHÈQUE ·

EL QIT'ETÛ Fİ BEHRİ EL RECEZİ EL MITWİYYİ EL MÛSEMMEN

Ger te dıvêtın ku beraber ne bıtın kes bı te ra
'Ilmê bıxwûn hem emelê tu bıke sın'et jı xwe ra.

Mûfte'ilun mûfte'ilun, mûfte'ilun mûfte'ilun.
Ev receza metwiyye da qenc ı bızani tu, bıra!

Fulk i gemi, sılk i lı rê çûn e, diya rohni bızan!
Şehr i meh, û leyl i şev, û sufle geda, ebleh nezan.

Işq û mehebbet çı? evin, buxd û 'edawet çı? ne vin.
İnhezemû cumle revin, ixtelesû yani revan.

Cewşen û dır'û herdu zırh, cunneh û tirs herdu mertal.
Sarim û seyf i herdu şir, sehın û qısiy tir û kuvan. (46)

Tefşo gudûm, dulbe çınar, mihfer û sekne çı? mukar. (47)
Milzem û xirk herdu mışar, qett'i bırin, sin e dıdan.

İbl û beir is û cemel naqe cemaz ew deve ne,
Hıcr e mehin hem aqıl e, muhr e kuri, hesp e hisan.

---

(46) şir : Şûr.
(47) mukar : Mıqar.

'Ecl û hemel golık û berx, cedy û 'enaq herdu ne kar.
Semn û semin rûn û qelew, şehım bez e, der'e guhan.

Mirsed û minhac û teriyq rê ne, û mersûs e qewi.
'Ali û Sami çı? bulund, Malik û Sahib çı? Xudan. (48)

(48) bulund : Bılınd.

EL QIT'ETÛ FÎ BEHRÎ
EL SERÎ'Î EL METWÎYYÎ

Her çı kesê ılmeki qenc xwendiye
Dewlet e, ger wi bı esıl zaniye.

Mûfte'ilun mûfte'ilun fa'ilun.
Behra seri'e çı ye? xweş metwiyye.

Mekke Medine çı ne? ew Qeryetan. (49)
Roj û heyv herdu çı ne? zebreqan.

Şehd û 'esel herdu çı ne? hıngıv ın.
Ery û senûn û dureb ew ji wusan.

Xedb û 'eseb herdu çı ne? şêr û reh.
Şir û qelem herdu çı ne? eqtean.

Şariq û beyda çı ne? ew herdu roj.
Mexrib û meşriq çı ne? ew xafiqan.

Şems û qemer roj û heyv ın ey bıra!
Roj û heyv herdu çı ne? ezheran.

---

(49) qeryet : "qeryetan" pıraniya "qeryet" ê ye. Lı ba ereban, "qeryetan" xas bûye jı bajarê Mekke û Medineyê re tê gotın. Çımki dı diroka ereban de herdu bajar ji gelek namdarın.

Eyser û yusra çı ne? ew herdu çep.
Rast i çiye? eymen û yûmma bızan!

Helf û yemin û qesem ew cumle sond.
Êmini û 'edl i çı ne? efdelan.

Zi'b û xurab herdu çı ne? gurg û qır. (50)
Gurg û qır ew herdu çı ne? esreman.

Qewser e û deyxem û dılhas i şêr
Harıs û leys û esed ew ji wusan.

Ebtteh û bettha ne newalên bı ber.
Sarıq û luss herdu çı? navê dızan.

Hırre û sınnewr e pısik, fare mışk.
Suqb e kune, rovi çı ye? su'leban.

Wahıd û insan çı ne? ev yêk û dû.
Sê ne selas, erbe'e çar ın, 'eyan.

Xems e û sıttet çı ne? ew pênc û şeş.
Heft ın û heşt ın ev ın seb'e seman.

Tis'e 'eşer herdu neh û deh, temam.
Sed mìet û elf i hezar, ey cıwan!

---

(50) gurg : Gur, qır: qijik yan ji qırık. Dı şiveyê Botan de "gurg" û "qır" yan ji "qırık" dıbêjın. Jı bo ku seydayê mezın Ahmedê Xani jı mıntıqa Hekaryê ye, nıvısandına wi dı "Nûbıhar" ê de, bı pırani lı gor şiveyê xwe nıvisiye.

EL QIT'ETÛ FÎ BEHRÎ EL HEZECÎ EL SALÎMÎ EL MÛSEMMEN

Dı fesla nûbıharê da dıgel dilber bıçın geştê,
Jı ew xweştır umur nabıt, lı mın ev hal qewi xweş tê.

Mefa'ilun mefa'ilun mefa'ilun mefa'ilun,
Hezec, salım musemmen bıt, teb'an xwoş muneqqeş tê.

'Ebûd bazık, enişk mirfeq, zira'zend, û lisan ezman. (51)
Tenışt cenb, û ıbti bınçeng, 'unuq ustu, sediy pûstan. (52)

Cewarıh dest û pê, hulqûm û helq û heczen e gewri.
'Eşa şiv, û xeda taştê, xiza' zad, û ina' aman. (53)

Weseb êş, û neseb zehmet, xeten zava, xitan sunnet. (54)
Bitan e dost, û hem mebtûn i zıkêş, û dewa' derman.

Bızan! çar ın enasır ax û av û ba û agır, hem
Mewalidın ev e her sê nebat û me'den û heywan. (55)

---

(51) bazık : Bask. Qevdelık.
(52) pûstan : Bıstan, jı pêsira jınan re tê gotın.
(53) aman : Fıraq. Tıştê dorgırti ku tışteki an jî tıştınê dın dıkarın tê de bıminın. Xani peyva "aman" ê dı mana zerfê (zerfa nameyan) de bıkaraniye. (Bnr. rûp. 32)
(54) sunnet : Jı sınetkırına zarûkan re dıbêje.
(55) mewalidın : Welıdine, çê bûne, peyda bûne.

Tebayı', germi-yû sari zıwayi û ter ı her çar. (56)
We reng, sefra û sewda belxem û xwûn bêje exlattan.

Xelel ava me'iyn cari, duca zelma şeva tari.
Wehel tiyn û hema selsal heri, wedq û heya baran.

Cidar û hait û ebniyye diwar ın, 'emûd ustûn. (57)
Xeşeb dar, û weted sıng, û kemer taq, û rewaq eywan.

Ceriyd e defter, û qırttas i kaxez tırs wereq ev reng.
Suradıq xivet ın, fustat ı kon, zerf û wia' aman. (58)

İşaret weyh û telwih, û iradet vin, û qudret şên. (59)
Ceban qels, û bettel merd, û liwa ala, 'elem nişan.

Qesiy du rû dehûr ew reng, qeseb qamûş, qerd ı meymûn.
Feres hesp, û ceres zengıl, ikaf û berzi'et kurtan.

Hemim xızm, û hima pawan, turas û waris miras ın.
Eb û bab, û ubûwet babi yû bewwab ı dergehvan.

Ebû camı' çi ye? sufre, ebûnnacı' çi ye? hulw e.
Ebûnnafı' çi ye? sırke, ebûcabır dıbêjın nan.

---

(56) tebi'et : Jı germ û sar û zıwa û teritiyê (şılayi) peyda ye.
reng : "sefra" zer û "sewda" reş ın.
(57) 'emûd : Ustûn, stûn, kutek.
(58) xivet : Xiçên (xiçırk) muzayiqê.
(59) şên : Karin. Wek "ez dıçım", "ez dıkarım". Lı vır tê mana "hêz" "quwet".
ala : Beyraq. Wek nuha tê gotın "ala kurdi" nine, pêwiste ku "alaya kurdi" bête gotın.

EL QIT'ETÛ Fİ BEHRİ EL MUTEQARİBİ EL MEQSÛRİ

Mûellım bıla dıl weki ber bıtın.
Dıvêtın ku şagırdı lı ber bıtın.

Fe'ûlun fe'ûlun fe'ûlun feûl
Teqarub xweş e ger muqesser bıtın.(60)

Sema asiman, erş ı ban, xan e beyt
Teteq perde, irfe' hılin, xuzi leyt.

Dua xwestın, û de' bıhêl, rûh here
Mereq şorbe, kul bıxwo, ciû were.

Mele' ıneclis, û tejibûn imtila' (61)
Sena rohni ye, herweki ibxila'.

Cehiym û cehennem leza û seqer
Hemi doje, û cıh meqam û meqer.

---

(60) teqarûb : Nêz, nêzik. Nêzikayi.
muqesser : Kurt, qut, kın, kurtayi.
(61) Ev rêz dı çapa bı dest hatiye nıvisin de weha ye:
"Cıvate mele', tıjibûn imtila."

'İbadet perestın, 'ibaret beyan.
Heyin eşkere ew 'ilan û 'eyan.

Bı mana 'ezeb ın iqab û nekal.
Xebel xebt û dini, xırabi xebal.

Şehih û helu' û deniyn û bexil
Bı mana yekın cumle, saxır zelil.

Qewi ê rûtırş e kelûh û 'ebûs.
Jı bo bûk û zavan dıbêjın erûs.

Muweşşeh mukellel muzeyyen wusan
Muşekkel bızan e hisan û bisan.

Sipahi ye behlûl, û ziynet beha.
Seciyyet tebi'et tehiyyet du'a.

Hêsana ye rewh, û hewar e niyah.
Xılasbûn e fewz û felah û necah.

Jıvıstan şita', û çı havin e? seyf.
Behar e rebiy' û payiz e xeriyf.

Sene sal, û usbûı' hefti bınas!
Serawiyl û sırbal e derpê kıras.

Nû'as û sine ponıjin, hec'e xew.
Firi iftira iddi hersê derew.

Teraxi teref sısti-y û nermi ye.
Hetteb suxteni, me'mean germi ye.

Sıvıkbûn e xiffet, gırani wiqar.
Terebbûs derengi, û deng e xuwar.

Fırivi heniyz, û fırûzi muka. (62)
Siyah û seda deng e, gazi nida'.

Recez ıstıran e wusan e hezec.
Hezec têkılbûn û mezec û merec.

Benan sertıli, û esabı' tıli.
'Edalet beraber, şikayet gıli.

Derizan e 'etbe, wereng e wesiyd. (63)
Bı manayê ax ın rûfat û se'iyd.

Qewariyr e şûşe, mumerred hılû.
Dûxan duxx û yehmûın çı ne? navê dû.

Tecelcul hejin e, tebettul bırin.
Tekellum xeberdan, tebessum kenin.

Tebadûr 'ecel sur'e her sê lez ın.
Hediq e û bustan û cennet rez ın.

Kitabet nıvisin, mûrekkeb midad.
Tilawet çı? xwendın, mehebbet wıdad.

Gıheştın bızane wusûl û wurûd.
Hem evraziçûn e'urûc û su'ûd.

---

(62) fırûzi : Fekkandın. Fekk. Dı leyzteka damê û nehberkê de dıxebıte.

(63) derizan : Şıpanek, şımık, dergeh.

Erec lengi ye, hem iwec xwehri ye.
İ'anet we nusret çı ne? ari ye.

Riba zêdeyi, rebwe 'erdê bulund
Diyafet, qira, her weki qerye gund.

Cûded rey' û qesd û sirat û sebil
Hemi rê ne, muhdiy û hadiy delil.

Remel zûlırêçûn e hem herwele
Nehafet zebûnbûn e hem hewqel e.

Şeca'et celadet cıwanmıri ye.
Şexeb xers i bırs, û şebe' têri ye.

Cima' û refes wet'i gan, bezl e dan.
Zeker kir, û quz ferc, û gun xusyetan.

Tedeffuq verêhtın, telezzûz xweşi.
Weki seqiy avdan, nedaret geşi.

Ebûl-kibr i ziv, û ebûl-fedl i zêr.
Ebûl-necm i rovi, ebûl-hers i şêr.

Ebûl-emn i têri, ebûl-xemr i bırs.
Ebûl-qeys i tori, hezer xewf i tırs.

Ebû-ce'fer mêş, û ebû-ce'de gurg.
Qulıng kurk i, û hem hubara ye çırg.

Ebû-lehw i tenbûr, ebûl-xefl i fil.
Ebûl-murre şeytan, û sultan delil.

Fema xetbûkum eyyûh-el murselûn
Geli qasıdan bo çı hatıne hun?

Tealû seriy'en werın hûn bı lez.
Fe hazihi cennet eve haye rez.

Li nezheb we nel'eb we ne'kul me'en.
Bıçın da bileyzın bıvêkra bıxûn.

Dıgel mın me'iye, dıgel te mee'k.
We liy hem jı bo mın, jı bo te we lek.

'Eleyke lı ser te, 'eleyye lı mın.
Eleyhi lı ser wi, we minni jı mın.

'Eleyna lı ser me, 'eleyhim lı wan.
'Eleykum lı ser we, xesaret ziyan.

Neharen bı roj, û beyaten bı şev,
Minelcehli firre jı cehlê bırev.

Fe inkunte tercû teriyqen necat. (69)
Fexuz mesleg e, muzhirel mu'cizat.

Lima ûhiyel Mustefa festemi'.
Bi sem'il rıza fe'teqid wettebi.

Ûselli 'ela Şafii Ehmeda (70)
Fela tense! ya Şafii Ehmeda.

Ev renge dıbêjıt Xani, eger bı ez'ani, bıfekre lı kıtêba "Sani", dı cıldê ewel da, jı cuz'ê aşır, dı wereqa çaride, jı sehifa destê rastê, dı setra salıs de, jı kelima sani, bıgır tu herfa çari. Ew e tarix jı bo "Nûbar"ê!

(Lı ser tarixa nivisandına "Nûbar" ê ku seydayê nemır Ahmedê Xani sergırti û xefi nivisiye, yeki bı herfên erebi yên pır hûr û bı zımanê erebe lêvekırınek çêkıriye, ev lêvekırına ha ku nivisine, bı şiklê xwendına wê me nivisi û wergera bı kurdi ji me dı nava parantêzan de da.)

1) "Lı kıtêba sani" : *Ey elfussani.(Yani lı hezarsalê duduwa)*

2) "Dı cıldê ewelda" : *Ey el miet-il ûla min zalik-el elfi el sani.(Yani sedsalê ewıl jı wi hezarsalê duduwa)*

3) "Jı cuz'ê aşır" : *Ey li 'uşr-il aşiri min tilk-el mieti, hûw-el eşr-ul exir. (Jı dehiyeka dehpara sedê ewıl dı dehê dawin de)*

4) "Dı wereqa çari de" : *Ye'ni el senetû-el-rabitetû min zalik-el eşr-il exir. (Yani sala çara jı wi dehê dawi)*

5) "Jı sehifa destê rastê" : *Ye'ni min-el eşhûri el sen'-eti el ewwel min tilk-el sen'-eti.(Yani jı mehên salê yên ewıl jı wê salê)*

6) "Dı setra salıs de" : *Ey fi şehri el salisi min tilk -el eşhûri el sen'eti. (Yani dı meha sısiya jı mehên wê salê)*

7) "Jı kelima sani" : *Ye'ni min-el eşr-il ewset. (Yani jı dehê duwemin ê wê mehê)*

8) "Bıgır tu herfa çari" : *Min zalik-el şehr-ul salıs, e-yil yewm-il rabii min zalik-el 'eşr-il ewset, min zalik-el şehr-il salisi. (Yani jı wê me-ha sısiya, roja çara jı dehê duwemin jı meha sısiya)*

Li gor vê lêvekırınê, tarixa nivisandına "Nûbar"ê 14'ê Adarê sala 1094 derdıkeve. Lê bı ditına mın dı xala 7'a de mebesta Xani bı "kelime"yê deh roj nin e, hefte ye û dı xala 8'a de mebest jı "herf"ê roj e. Lema lêvekırına xala 8'a weha ye: Jı hefta duduwa roja çara bıgre.

Encama vê lêvekırınê dıbe 11'ê Adarê sala 1094'ê hıcri (1683 miladi). Ev ihtimal xurt e jı ber ku ev tarix destpêka "Newroz"ê ye û ez bawer dıkım Xani bı zancyi cv tarix wek tarixa nivisandına "Nûbar" ê nişandaye.

Z.KAYA

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

هذه رسالة فى ترجمة بعض اللغات
العربية باللغة

نوبهار

للعالم الفاضل والدراك الكامل الشيخ احمد الخانى
تغمده الله بغفرانه

نشرانەن
روژا نو
سویدن - ستوکهولم
١٩٨٦

Jı bo xwendewanên Kurd ku bı tipên Erebi dıxwinın, em, çapa berê ya bı tipên Erebi jî, tevi ya Latini çap dıkın.

ROJA NÛ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

مَبْدَئِ هَرْ عِلْمِكِى نَاقِى عَلِيْمْ

حَمْدُ وَثَنَا وُ شُكْرَانِى

ژِبُوِى خَالِقِى رَحْمَانِى

كُو فَصَاحَتْ وَبَيَانْ دَايَهْ لِسَانِى

لِسَانْ دَايَهْ اِنْسَانِى

هِنْدِى مَسْكَوَاتِنْ هَمِى

لِرَسُولِى مَه اِى اُمِّى

كُو بُونَه پِيْرَوِى دِوِى

عَرَبْ وَعَجَمْ وَكُرْمَانْجْ وَرُومِى

ژِ پَاشْ حَمْدُ وَصَلَوَاتَانْ

اَفْ چَنْدْ كَلِمَه نَه ژِ لُغَاتَانْ

قِيكْ اِيخِسْتِنْ اَحْمَدِى خَانِى

نَاقِى نُوبِهَارَا بِچُوكَانْ لِى دَانِى

نه ژبو صاحب رواجان
بلکه ژبو بچوکیت کرمانجان

وکی ژ قرانی خلاص بن
لازمه لسوادی چاف ناسین

دابشان چند رش بکان
لوان طبیعت ملکان

دری ذهنی شبیتن
هرچی بخونت زحمتی نه بیتن

أمید دامه ژ طفالان
کومه عمل بطالان

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHEQUE

دِ وَقتی دَوْرَود رسان
بِکِن اِنعام و اِحسان

بِدعان مه بیری بیتن
فاتحا ژمرا بخوتن

القطعة فی بحر الهزج المکفوف المحذوف

حتا تو دورود رسان نکی تکرار و مصروف
دِ دنیایی تو نابی نه مشهور و نه معروف

مفاعیلن فعولن مفاعیلن فعولن
چه خوش وزنه ببیتن هزج مکفوف و محذوف

خدای الله قاصد رسوله ای خدی زان
خلیفه چارن هم چارا امامن ای مسلمان

ژچارا ن یک ابوبکر عمر عثمانه ایدی
علیه بی تکلف کو بوخاتم ژبوان

دِ فِیتِنْ تُو بِزَانِی بِدِلْ نَاقِصْ اِمَامَانْ
مُحَمَّدْ مَالِكْ اَحْمَدْ اَوِی دِیتِرْکَه نُعْمَانْ

مُبَشَّرْ بُونَه دَه کَسْ ژِ اَصْحَابَانْ بِتَعْیِینْ
کُو دِی بِجِنَه بِهِشْتِی خُدِی مِرْکِیِ دَاوَانْ

ژِ اَوِلْ بُو عُبَیْدَه دِ کُلْ هَرْچَارِ یَارَانْ
سَعِیدْ وَ سَعْدْ وَ طَلْحَه زُبَیْرْ وَ عَبْدُ الرَّحْمَانْ

لِمَه فَرْضَه بِزَانِینْ رَسُولِی خُو بِتَحْقِیقْ
بِمَوْلِدْ هَمْ بِمَدْفَنْ بِنَاسِینْ دَاوُبَابَانْ

دِ مَکَّه بُو ژِدَایِ مَدِینَه بُو یَه مَدْفَنْ
وِی عَبْدُ اللَّه وَالِدْ آمِینَه وَالِدَه بِزَانْ

ژِ دُنْیَایِی کُو چُو یِی عُمْرْ بُو شِیسْتُو سِی سَالْ
ژِ شِیسْتَانْ بِخْیُوسِی بُو رِینْ دِ مَکَهیدَانْ

دِ چِلْ سَالَانْ رِسَالَتْ ژِ بُو وِی هَاتَه خَوَارِی
دِ بِیسْتُ وَ سِی دِمَایِی ژِ بُو نَازِلْ بُو قُرْآنْ

جمیعی اُمّتا وی بلطفا خواهی
ژ دُنیایی قریکی بقرآن و بایمان

حتا اوشه سوا ربت وگویا اُمّتا خو
ژ میدانا حسابی هلینت شبه چوکان

القطعة فی بحر الراجز المطوی المخبون

پرده گو رابتن ژ برعارضی دلستانِ خوش
دل ژ غمان گو ببیته در بلبلی گلستانِ خوش

مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن
بحر راجز گو خبن و طی گرییتن روانه خوش

زوج ورجل چه میرو ژن مرأت و زوجت ونسا
والد بابه والده دایه شقیق واخ برا
٢ ٢ ٤ ٤ ٣ ٢ ٢ ٢

ابن کره بنت کچه صهر خزوره هامه عم
٤ ٤ ٥ ٥ ٤ ٤ ٤ ٤
عمت متّه عمامه شاش جدّه چیه خویره دا
٦ ٦ ٧ ٧ ٨ ٧ ٦ ٨

اُجره کری رهن کرو خسر زیان کذب درو

بیع فروشنده عطا دانه کرین چیه شرا

منکب وکتف هرد و مل بال وضمیر وقلب دل

جزل وفرح چه شادیه موت مرن کرین بکا

تو رو حمار کا وکربان چیه سقف باب در

جبهه انی فم دقه لحیه رهن خبر نبا

خنطه کنم شعیر جه سلت شلیل کرم رزه

خرمه رطب عنب تری بیع بفروش ثمن بها

شیره لبن غنم پره رائب ماسته زبد طو

صوف هری وریش بره اصفر زرکفی قبا

صرصر وریح بابران توزه عجاج ونقع هم

غبره هیج وهبوت وقتره قسطل وهبا

جایتہ ترس وصاعقہ دنگ وبروسك بی هشے
لوث ولوعلامتن بثغمن هم اشکرا

خرص درو مخیض دوبطچیه قازه قیمه کو
شط کناره نهرجو لوح وسکاك وجو هوا

عسجد وعین ونضر زیر فضه لجین ونقره زیف
صفرچه مفرقه نحاس یاخره هم رصاص قلا

رب وربما کلك ثم لوی هنا لهر
لانه لنا زبور ان اکره لم چرا

این لکو کیف کوه تحت لبن علی السر
ثم زیاش وی بزان انت توی له بومرا

القطعة فی بحر الرمل المحذوف

عار فی کو بقنجی معروف بت
دی حلیم وصابر وموقوف بت

فاعِلاتُنْ فاعِلاتُنْ فاعِلاتْ

وزنِ اَقْدَهِ چینا رَمَلِ مَحْذُوفِ بِتْ

ظِلْ وتُبَغْ فَیْئِ سِهِنْ شَخْسِ طاقْ

دَشْتَه بَیْدا مَشْیِ چُونَه خَطْوَهِ خاقْ

نارِ اَکْرَحْ کَرْمِی بَرْدِ صارْ

ثَلْجِ بَرْفَه ماءُ سَلْسَلْ هَرْدُواقْ

وابِلْ و وَسْمِیْ و مِدْرارُ و مَطَرْ

طَلْ و غَیْثْ و رِهْمَه بارانِ بادْ خاقْ

رِجْلِ پَیْ و رُکْبَه اَژْنُو بَطْنِ زِکْ

صَدْرِ سِنْکَه جِیدِ اُسْطُو عَیْنِ چاقْ

فَخِذِ رانَه ضِرْسِ دِ دانَه شَفَه لِیفْ

ظَهْرِ پُشْتَه سِرَه ناقِکْ جَوْفِ ناقْ

كَبَدِ جَرْكَهٔ كُلْيَه كُرْچِكِ كِدْنَه بَزْ
رُوقَيْنِ اَمْعَاء مَرَارَتْ هَمْ طِرَاقْ

ضَيْقِ تَنْكِي قَصَرِ كُرْتِي طُولِ دِرِيزْ
غِلْظَتُ وِدِقَّتْ سِتُورِي وِزِرَافْ

قِدْرِ دِيزَه قَصْعَه كَاسَه خُبْزِ نَانْ
لَحْمِ كُوشْتَه طَبَخْ بَخْتِنِ نِيمْ خَامْ

شِبَعْ تِيرِي عَطِشْ تِهْنِي جُوعِ بِرِسْ
صِيحَهْ كَازِي صَوْتِ دَنْگَه اِسْمِ نَاقْ

اَلْقِطْعَهُ فِي بَحْرِ اَلرَّجَزِ اَلسَّالِمِ اَلْمُثَمَّنْ

كُرْدِي تَه مَقْصُودَكْ هَبِي لَازِمْ دِفِي لِي بِي بَلَزْ
خَسْمَاتَه مَعْبُودَكْ هَبِي دَائِمْ ذَامْرِي وِي بِبَزْ

مُسْتَفْعِلُنْ مُسْتَفْعِلُنْ مُسْتَفْعِلُنْ مُسْتَفْعِلُنْ
سَالِمْ مُثَمَّنْ هَرَاقَه اَي طَالِبِي بَحْرَا رَجَزْ

هاتم اتيب اءبى تيم وى هاتْ اتى ايت وره

ايتيت من داخذ بكر ارجع فكر اذهب هره

اجعل بكر اسحق بهير اضرب بقط انظر بنير

اقرأ بخون اعلم بزان ايمان بمعنى باور ره

مصرو بلد بارزن او درهم دراف ارموش حرير

مانخ سخى سائل رجوكار شفاعت مهدره

املاق خيزانى غنا مالدارى وهم استران

اطلاق برداران طلق زان زوج وو ترجوتوفره

اكيس مروقى تيرثهم اصمع مروقى كه بجوك

اكثم كيوه هاتى برين اصلخ وكى ايهم كره

اكحل مروقى چاف بكل اشهل مروقى چاف بلك

اشقر مروقى چاف هشين رنكى كثم كون اسمره

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

اَمْرَد رَوَال اَفْرَع بِمُو اَقْرَع كَچَل اَمْلَس هِلُو
اَصْغَر بِچُوك اَكْبَر مُزِن سَيِّد حَلَاحُل مِيرُو سِيَر

اُمُّ مَاكَه اُمُّ الشَّمْل رُوبِز اُمُّ النُّجُومَه اِسْمَان
اُمُّ الْخَبَائِث خَمْرِ مَيْ مُدْمِن مُدَامِي مَيْخُورَه

اُمُّ الْفَضَائِل عَالِمِي اُمُّ الرَّزَائِل جَاهِلِي
اُمُّ الْقُرَى اُمُّ الْبِلَاد كَعْبَهْ نَبِي پَيْغَمْبَرَه

اَلْقِطْعَةُ فِي بَحْرِ الرَّجَزِ الْمُرَفَّلْ

هَرْچِي بِعِلْمِي جَهْل كِرْ مُبَدَّلْ
صِفْرِي خَوِي كِرْبِزِرْ مُكَلَّلْ

مُسْتَفْعِلَاتُنْ مُسْتَفْعِلَاتُنْ
بَحْرَا رَجَزْ بُوچِه خَوَشْ مُرَفَّلْ

اَخْضَرْچِه كَسْكَه اَحْمَرْ خُو صُورَه
اَزْرَقْ هِشِينَه جَوْرَبْ چِه كُورَه

طَوْدُ وجَبَلْ طُورُ هَرْ بِی چِیانَه
وادِی نَوالَه حُفْرَه چه کُورَه

مَرْسُولْ هِنارِی مَدْفُونْ قَشارِی
مَجْبُورِ بِیکاشْ مُجْبِرْ بِزُورَه

اَنْکَمْ چِه لالَه اَعْرَجْ چِه لَنْگَه
یَکْ چاقَه اَعْوَرْ اَکْمَهْ خُوکُورَه

مَقْتُولِ کُشْتِی مَغْسُولِ شُوشْتِی
مَیِّتْ مِزارَه مَرْقَدْ خُوکُورَه

اَلْقِطْعَةُ فِی بَحْرِ الْمُضارِعِ الْاَخْرَبْ

اَیْ کُوتَه کِبْرِ دائِمْ کِرْیَه ژِبُو خُومَرْکَبْ
اَوَلْ تُوبِی بِکَه یِی پاشِی بِکِیرَه مَرْکَبْ

مَفْعُولُ فاعِلاتُنْ مَفْعُولُ فاعِلاتُنْ
خَوْشْ وَزْنَه بِی مَلالَه کُرْبِتْ مُضارِعْ اَخْرَبْ

رُمّانْ هِنْبارَه جُلْنارْ كُلْيازْ وُتِينْ هَزِيرَه

قِثّا خِيارَه دُوفَضْ بِيقازَه ثُومْ سِيرَه

تُفّاحْ سِيقَه سِمْسِمْ كُنْجِيَه بِهْ سَفَرْجَلْ

دُبّا وَقَرْعْ وَبَقْطِينْ كُنْدِكْ جُبْنْ پَنِيرَه

پُوخِينْ سَوِيقْ وَاقِطْ كَشْكَه هَبانَه جُرّابْ

كَرْجُوبْ وَتَرِي مَشْحُونْ حاوِي قالَه رِسْلْ شِيرَه

مُزْنْ وَسَحابْ وَعارِضْ غَيْمْ وَغَمامَه عَوْزِنْ

قَمّامْ وَيَمْ بَحْرِنْ صَمْصامْ حُسامْ شِيرَه

صَحْوا فَلاتْ وَسَبْسَبْ فَيْفا وُبَدْ وِدَشْتِنْ

شُيُوعْ وَبَيْنِ كَهْنِي جُبّ وَقَلِيبِ بِيرَه

اِبْنُ السَّبِيلِ رِيوِي هَفْرِي رَفِيقْ وَصاحِبْ

مُزْجاتِ هِنْدِكْ وَبُرْجُمْ وَلُبَدْ كَثِيرَه

عَبْدُ وَرَقِيقِ كُولَه خِرفَتْ صَنِيعَه پِيشَه
جَاهِلْ نَزَانْ وزَانَا عَلَامْ وهَمْ خَبِيرَه

عَوْجَا وَجُونْ وصَفْرَا قَوِسْ وقِسِي كَفَانْ
وَفِضَه كِنَانَه كِيشْكْ نَبْلْ ونَشَّابِ تِيرَه

جَيْشْ وحَشَمْ چِه لَشْكَرْ اَسْرِي بِشَفْ لِرِي بِرْ
بَاسِلْ جُومِيرُ ونِرْدَه سَرِيَه قَلْ مِيرَه

اَلْقِطْعَةُ فِي بَحْرِ الرَّمَلِ الْمَقْصُورِ الْمُثَمَّنِ

شَيْخْ وصُوفِيَتِي گَرَامَتْ عِلْمِ خَوِنْدِنْ هَمْ عَمَلْ
خِلْوَتِ حُجْرَه طَرِيقَاتَه شَرِيعَتْ بِي خَلَلْ

فَاعِلَاتُنْ فَاعِلَاتُنْ فَاعِلَاتُنْ فَاعِلَاتْ
خَوْشْ تُوفِي بَحْرِي بُخُونَنْ كُورَه خُوشْ چُونَه رَمَلْ

شَيْخِ رِيشِي شَيْبِ پِيرِي شَابِ جِوَانَه شَأْنِ حَالْ
مُرْوَه مِيرِينِي ولَاوِينِي فُتُوتْ كَهْلِ كَالْ

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHÈQUE

مَقْتِ بُغْضْ وبِضْعِ فَرْجْ وبَعْضِ هِنْدِك بِضْعِ چَنْد

سَفْكْ وسَكْبْ وصَبِّ رِهْتِنْ قَتْلْ كُشْتِنْ شَرْ قِتَالْ

رُعْبْ رَهْبْ وهَوْلْ وهَلْ وفَشَلْ ووَجَلْ وروعِ تِرِسْ

رَبْعِ اپوِرِكَه رَجْ هَرْ اَنْدِنْ فَجْ رِي پُرْسِينْ سُؤَالْ

كَوْنِ بُونَه ظَعْنِ چُونَه شَقْ كَلَاشْتِنْ دَقْ قُطَانْ

دَوْحَه دَارُو رَوْحْ رَاحَتْ رَوْضَه چِمَنْ دَسْتَانْ

بَقّ پِلِشُو وجَعْ اِيشُو رَعْشِ كَزْ زِنْ دَرْدَه دَاءْ

دِفْنِ گَزْمِي بَعْدِ دُورِي بَغْلِ هِيسْتِرِ نَغَلْ نَالْ

شَيْحَه پُوزَانْ حَبَفْ پُونْكَه هَرْوَكِي حَرْمَلْ سُپِنْك

قِطِّ كَاغَذْ قُطْنِ پِنْبُو وقِرْ بَارُو لَدْ چِوَالْ

مَجْنُونْ گَزْدُونْ ومَجْنُونْ دِينْ ومَاجِنْ بِي حَيَا

خِزْيِ رِسْوَائِي وخِذْلَانْ شَرْمِ كَرِي شَرْمِ اِنْفِعَالْ

صَرحِ کُوچِکِ صَرْغَه مِهرَه کَازِی وخُلتَ أَفتِنْ
خُلْ یارُوخلوَه تِنها حلوشیرِنْ مُترطالْ

مِرَه قُوتَ ومِقِ محبَتَ اُنسُ وأُلفَتْ هُوکَرِی
غَمرُوابلدْ کلتِ کَودَنْ بعلِ میرُوکَانْ بعَالْ

ضَبرَه هُویَه ضَغنِ کِینْ وضَغتِ یتکِلْ خَسبِی اَسکْ
صَبحَه کَازِی ضِلِ وِنْدَابُونْ و وِنْدَابُوبِی ضَالْ

لَهجَه اَزمَانْ لَهجَه یتشتَه مُهجَه رُوبِی هَمْ ژِرُوخ
بَهجَه حُسنْ وشَاهِی وژِی هَاتِنْ وبَهرَجْ بَطَالْ

خَلِ ریشِی خبطِ لِیدَانْ خَمطِ دَارَا بِیسْتَری
عَجُوهَ خِرْمَه کُرُزَه خِرمَه عرُوهَ قَلْبَه عِنَدبَاکْ

طَلعَتْ ووَجهُ ومُحیَا عَارِضْ ومَنظَرچِه رُو
أَینَکَه بِیشَه تَحتَ اَریکَه زَیغْ مَیلْ وبَیتِ مَالْ

جامله باردار وحبلى افش وقورغ حمى
حميه پاوان حلى خشر وحليه زينت حول سال

قاطبه جمله وكل كافه همى وكف منع
صدا ورنك لون رنكه همس دنكه بحكم لال

مره كره تاره جارك بك ودك وسك قطان
بنيه بكه كعبه پالكه متكا وتكيه پال

القطعة في بحر البسيط المطوي

گرته دقيقتن توبي مير وسرو معتبر
كذب وخلا في مبيز گرته بكن گربكر

مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن
مطويه بحر البسيط في بكه جارك نظر

شمل بلاق بونه همقيك كتنه شمله بر
زربي ما فوره همطنفسه اى باخبر

قعبری وعبقری بی طبع و طبعت خوشی

قفقف وقرقف مین کوز وفخار رجز

حیظ وخلاف ونصیب مقسمه وحقبه یار

فصیم برین صرم ذی کسف وسان قطعه کر

هرب وهزیمت رقین قرح وجراحت برین

ضد وعدو دزمین حرب وغا هرد وشر

زحزح ای دور بوی ازلف ضدی ویه

افلح کر یا خلاص صلد قوی صخره بر

حنث وجناح وحرج وزر وباك ودنوب

اثم کنه غیظ کرب کربه غمن رأس سر

ارنبه وطرا احتیاج حوجه یی هیقی امل

سمع بهستن بصر دیتن ونیرین نظر

هیچ نمایی کیه مبلس و آبس قنوط
آسن و پولاچنه هردوا بیث وذکر

اقبل برداوکی ادبر پیشدا قبل
پیشتی و پاشی دبر اذن کچه اطروش کر

ذوب بهاتن ذنب دوقه براشتی شواء
شاة بزه ضأن مه معز بزن هجمه کر

بیضه چه هیک ملخ خوی ماخ سپیک مخ زرک
حی خوشه حیه مار جحره کنه بر جحر

تراب وتراب وسماد رمس ورغام وثأد
عفر وبرا وثری اخن وصفوانه بر

قرط کهار وسوار بازن وراکب سوار
راجل وماشی پیا منطقه منطق کمر

مِرْفَعَه و مُسْتَنَدْ بالْكَه و مِعْجَرْ كُلَاجْ
مِقْنَعَه و مِقْرَمَه مِهْرَمَه و هامَه سَرْ

تِبِنْ چِه كا و وُوكِيا عُشْبْ وكَلَا و حَشِيشْ
غُصْنْ و اَفايِنِ طا تازَه طَرِيّ، رَطْبِ تَرْ

عَرَقِ رَه وفَرْعِ چِقْ بِكَه وَرَقْ بِذْرِ طُوقْ
دارِ شَجَرْ قِطْفِ بَرْ فِيكِيَه طَلْعْ و ثَمَرْ

اَلْقِطْعَةُ فِي بَحْرِ الْهَزَجِ الْاَخْرَبِ الْمُثَمَّنِ

هَرْچِي كو زِ دُنْيايِي بَرْدا سِتَه دامَنْ بو
بِي شُبْهَه دِ نِيف عالِمِي فَرْاسِتَه كَرْدَنْ بو

مَفْعُولْ مَفاعِيلُنْ مَفْعُولْ مَفاعِيلُنْ
وَزْنا هَزَجا اَخْرَبْ اَقْبَكَه مُثَمَّنْ بو

مَرْبُوطِ وَكِي مَعْقُودْ مَعْقُولِ كَرِيدا يِي
مَكْتُومِ وَكِي مَكْنُونْ مَخْبُونِ قَشِيرا يِي

INSTITUT KURDE de PARIS

مِشْكَاتِ تُلَكْ نِينَكْ مِرْآتُ وچِرَا مِصْبَاحْ
وَهَّاجْ وِمُنَوَّرَهُمْ دُرِّيَ بِرُهْنَايِي

مَنْثُورِ وَكِي مَبْثُوثْ مَنْشُورِ بَلَافْ بُويِي
قِسْطَاسِ تَرَازُوِيَهْ مَوْزُونِ چِهِ كِيشَايِي

مَوْؤُدَهْ كَجَا هِيْرْ خَوَشْ دَانَايِي دِنِيفْ قِبَرَايِي
مَوْقُودَهْ بِدَارْ كُشْتِي مَتْرُوكِ لِجِهْ مَايِي

نَضَّاخَتَانْ أَوْ هَرْدُو أَيْ هِلِدِ كَلِنِ ذَاقْ
مُدْهَامَّتَانْ هَرْدُو بِينِ رَشْ بُونَهْ ذَاقْدَايِي

ذَاهِبْ چِيهْ اِي چُوبِي مُسْتَقْبَلِ أَيْ بِيتِنْ
مَاضِي چِهْ أَوِي بُورِي بَاقِي چِهِ أَوِي مَايِي

أَضْغَاثِ وَكِي أَمْشَاجْ بِتِكِلْ بُونَهْ خَوْنْ أَحْلَامْ
مُزَّمِّلْ وَمُدَّثِّرْ أَيْ جِلْ لِخَوْ وَرْدَايِي

اَسفار و زُبر مَردُ و جمعی دِکتِباتِ
مَرقُوم وکی مَکتُوب مَزبُور نِقیسایی

اَلقِطعَة فی بَحرِ الرَّجَزِ المَطوِیِ المُثَمَّنِ

گُرتَه دِقیتِن کُو بَرابَر بَتِن کَس بتَه را
عِلمی بِخُون هَم عَملی تُو بِکه صِنعَتِ ژِخورا

مُفتَعِلُن مُفتَعِلُن مُفتَعِلُن مُفتَعِلُن
اَف رَجَزا مَطوِیَه دا قَیخ بِزانی تُوبِرا

فُلکی کُمی سِلکِ لِری چُونه ضیا رُمنی بِزان
شَهرِمَه وکیلِ شَف وسُفله کُدا اَبلَه نَزان

عِشق ومَحَبَّتْ چِه اَقیِن بُغض وعَداوَت چِه نَقیِن
اِنهَر مُو جُمله رَقیِن اِختَلَسُوا یعنی رَقان

جَوشَن و دِرعُ هَردُو زِرِه جُنَّتُ وتِرسُ هَردُو مِطال
صارِمُ وسَیفِ هَردُو شِیر سَهمُ وقِسی تیرُ وکِمان

طَفْشُو قَدُومْ دُلْبَهْ چِنَارْ مَخْمَرْ وَسَكَنَهْ چِهْ مُكَارْ

مِلْزَمْ وَخِزَكْ هَرْدُو مِشَارْ قَطَعْ بِرِينْ سِنْ دِرَانْ

اِبِلْ وَبَعِيرْ عِيسْ وَجَمَلْ نَاقَهْ جَمَازْ اَوْ دَقْرَنَهْ

حِجْرْ مَهِينْ هَمْ عَقَلَهْ مُهْرِ كُرِي هَسْپَهْ حِصَانْ

عَجَلْ وَجَمَلْ كُولَكْ وَبَرْخْ جَدِيْ وَعَنَاقْ هَرْدُو كَارْ

سَمَنْ وَسَمِينْ رُونْ وَقَلَوْشِيمْ بَزَهْ ضَرْعْ كُهَانْ

مِرْهَدْ وَمِنْهَاجْ طَرِيقْ رِبَاطْ وَمَرْهُوضْ قُوَيْ

عَالِي وَسَامِي چِهْ بُلَنْدْ مَالِكْ وَصَاحِبْ چِهْ خُدَانْ

اَلْقِطْعَةُ فِي بَحْرِ السَّرِيعِ الْمَطْوِيِّ

هَرْچِي كَسِبِي عِلْمَكِي گَنْجْ خَوَنْدِيَهْ

دَوْلَتَهْ كَرْوِي بِاَصِلْ زَانِيَهْ

مُفْتَعِلُنْ مُفْتَعِلُنْ فَاعِلُنْ

بَحْرَا سَرِيعَهْ چِيَهْ خَوَشْ مَطْوِيَهْ

مَکّه مَدینه چنه اَوْقَربیتان
رُوژُوهیف هَرْدُوچنِه زَبَرقان

شَهْدُوعَسَلْ هَرْدُوچنِه هِنْکِقین
اَرْیُ وسَنُوْن وضَرَبْ اَوْژِی وُسان

غَضَبْ وعَصَبْ هَرْدُوچِنه شیرُوَرَه
شیرُوقَلَمْ هَرْدُوچِنَه اَقْطَعان

شارِقْ وبَیْضا چنه اَوْهَرْدُورُوْژ
مَغْرِبْ ومَشْرِقْ چِنه اَوْخافِقان

شَمْسْ وقَمَرْ رُوژُوهَیقِنْ بِرا
رُوژُوهَیفْ هَرْدُوچِنه اَزْهَران

اَیْسَرْ ویُسْرَی چِنه اَوْهَرْدُوچَپْ
راسْتِ چِیه اَیْمَنْ ویُمْنی اِبِران

حَلْفُ ويَمِينْ وقَسَمْ اَوْجُمْلَه صُوندْ
ايمِنِي وعَدْلِ چِنَه اَفْضَلاَنْ

ذِئْبُ وغُرَابْ هَرْدُوچِنَه كُرْكْ وقِرْ
كُرْكْ وقِرْ اَوْهَرْدُوچِنَه اَصْرِيمَانْ

قَصْوَرَه وضَيْغَمْ ودِلْهَاتِ شِيرْ
حَارِتْ ولَيْثْ واَسَدْ اَوْزِي وُسَانْ

اَبْطَحْ وبَطْحَاءِ نَوَالِينْ بِبَرْ
سَارِقْ ولِصّْ هَرْدُوچِه نَاقِي دِزَانْ

هِرَّه وسِنَوْرِ پِسِيكْ فَارَه مِشْك
ثَقَبْ كُنْ ورُوقِي چِيَه ثَعْلَبَانْ

وَاحِدْ واثْنَانْ چِنَه اَوْيِيكْ ودُو
سِينَه ثَلاَثْ اَرْبَعَه چَارِنْ عَيَانْ

خَمْسَه وُ سِتَّتْ چِنَه اَوْ پَنْجْ وشَشْ
حَفْتِنْ وهَيْشْتِنْ اَقْ سَبْعَه ثَمَانْ

تِسْعَه عَشَرْ هَرْدُو نَهْ وُ دَهْ تَمَامْ
صَدْ مِأْتْ وَ اَلْفْ هَزَارْ اَىْ جِوَانْ

اَلْقِطْعَةُ فِى بَحْرِ الْهَزَجِ السَّالِمِ الْمُثَمَّنْ

دِ فَصْلَا نُوبَهَا رِيدَا دِكُلْ دِلبَرِ بچِينْ كَشْتِى
ژَاوْ خوَشْتَرْ عُمْرْ نَابِتْ لِمِنْ اَقْ حَالْ قَوِى خَوَشْتِى

مَفَاعِيلُنْ مَفَاعِيلُنْ مَفَاعِيلُنْ مَفَاعِيلُنْ
هَزَجْ سَالِمْ مُثَمَّنْ بَتْ لِطَبْعَانْ خُوشْ مُنَقَّشْ تَى

عَضُدْ بَازِكْ اَبِيشْكْ مِرْفَقْ زِرَاعْ زَنْدَهْ وَ لِسَانْ أَزْمَانْ
طَنِشْتْ جَنْبْ وَابْطِ بِنْجَنْكْ عُنُقْ اَسْطُو ثَدِى پُسْتَانْ

جَوَارِحْ دَسْتْ وپِى حُلْقُومْ وحَلْقْ وحَنجَرَنْ كُورِى
عِشَا شِيفْ وغَذَا تَاشْتِى غِذَاءْ زَادِ وَاناءْ آمَانْ

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHEQUE

وَهَبْ اِیشْ وَنَهَبْ زَحْمَتْ خَبَرْ زَاقَاخِتَانْ سُنَّتْ

بِطَانَهْ دُوسْتْ وَهَمْ مَبْطُونِ زَكْ اِیشْ وَدَوَا أَدْرَمَانْ

بِرَانْ چَارِنْ عَنَاصِرْ آخْ وَآفْ وَبَا وَأَكْرَهَمْ

مَوَالِیدْ بِنْ اَقَرْهَرْسِی نَبَاتْ وَمَعْدِنْ وَحَیْوَانْ

طَبَایِعْ كَرْمِی وَصَارِی زِوَایِی وَتَرِی هَرْچَارْ

وَرَنْكْ صَفْرَا وَسَوْدَا بَلْغَمْ وَخُونْ بِیرَهْ اَخْلَاطَانْ

غَلَلْ آفْ وَمَعِینْ جَارِی دُجَی ظُلْمَا شَقَا طَارِی

وَجَلْ طِینْ وَجَمْ صَلْصَالْ مَرِی وَدَقْ وَحَیَا بَارَانْ

جِدَارْ وَحَائِطْ وَاَبْنِیَهْ دِیوَارِنْ عَمُودْ اُسْطُوَانْ

خَشَبْ دَارْ وَوَتَدْ سِنْكْ وَكَمَرْ طَاقْ وَرَوَاقْ اَیْوَانْ

جَرِیدَهْ دَفْتَرْ وَقِرْطَاسْ كَاغَدْ طِرْسْ وَرَقْ اَوْرَنْكْ

سُرَادِقْ خَیْمَتْ فُسْطَاطْ كُونْ ظَرْفْ وَوِعَاءْ اَمَانْ

اِشارَتْ وَحْیُ وتَلْوِیحُ وارادَتْ قَیْنُ وقُدْرَتْ شَیْنْ
جَبانْ قَلْسْ وبَطَلْ مَرْدُ ولِواءٌ اَلَمْ نِشانْ

قَصَبِ دُورُ وحُورْ اَوْرَنَكْ قَصَبْ قاموشْ قَرْدِ میمُونْ
فَرَسْ مَسْبُ وجَرَسْ زَنْگِلْ اِکافْ وبَرْذِعَتْ کُرتانْ

جَهِیمْ خِزْمْ وحِمایا وانْ تُراثْ وارِثْ میراثِنْ
اَبُوبابْ واُبُوَّتْ بابِیْ وبَوّابْ دَرْکَهْقانْ

اَبُوجامِعْ چِیهْ سُفْرَهْ اَبُوالنّا جِمْعْ چِیهْ حُلْوَهْ
اَبُوالنّافِعْ چِیهْ سِرْکَهْ اَبُوجابِرْدِ بِتْرِنْ نانْ

اَلْقِطْعَةُ فِی بَحْرِ الْمُتَقارِبِ الْمَقْصُورِ

مُعَلِّمْ بِلادِلْ وَکِی بَرْبِتِنْ
دِقِیتِنْ کُوشاکِرْدِلْ بَرْبِتِنْ

فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولُنْ فَعُولْ
تَقارُبْ خُوشَهْ کُنْ مُقَصَّرْ بِتِنْ

سما آسمان عرش بان خانه بیت
تبق پرده ارفع هلین خوزی لیت

دعا خوستن ودع بهیل رخ همره
مرق شود به کل بخوجئی وره

ملأ مجلس وتزی بون امتلاء
سنار وهنیه هروکی انجلاء

جحیم وجهنم لظی وسقر
همی دوزخ وجه مقام ومقر

عبادت پرستن عبارت بیان
مین اشکره اوعلان وعیان

بمعنی عذاب عقاب ونکال
جبل خبط دینی خرابی خبال

شَجِيحْ وَمَلُوغْ وَضَنِينْ وَبَخِيلْ
بِمَعْنَى يَكِنْ جُمْلَه صَاغِرْ ذَلِيلْ

قَوِي رُو تِرْشَه كَلُوحْ وَعَبُوسْ
ژِبُو بُوكْ وَزَاقَانْ دِيرْزِنْ عَرُوسْ

مُوَشَّحْ مُكَلَّلْ مُزَيَّنْ وُسَانْ
مُشَكَّلْ بِزَانَه حِسَانْ وَبِسَانْ

سِيَاهِيَه بَهْلُولْ وَزِينَتْ بَهَاءْ
سَجِيَّتْ طَبِيعَتْ تَحِيَّتْ دُعَاءْ

هِسَانَايَه رَوْحْ وَهَوَارَه رِيَاحْ
خِلَاصْ بُونَه فَوْزْ وَ فَلَاحْ وَنَجَاحْ

ژِمِسْتَانْ شِتَاوْچِه هَاوِينَه صَيْف
بَهَارَه رَبِيعْ وَ پَيِيزَه خَرِيف

سَبَنه سبالُ واسْبُوع هَفْتی بِناس
سَراویلُ و سِرْبالِ دَرْپی کِراس

نُعاسُ وسِنه پُونژین مَجْعَه خَو
فِری اِفْتِراء اِدِ هَرْسِي دَرَو

تَراخی تَرَفْ سِسْتِیُ و نَرْمِیه
حَطَبْ سُخْتَنی مَعْمَعانْ گُرْمِیه

سِقْفْ بُونَه خِفَّتْ گِرانی وِقارْ
تَرَبُّصْ دَرَنگیُ و دَنگَه خُوارْ

فِریقی حَنیذُ و فِرُوزی مُکاءْ
صِیاحُ و صَدا دَنگَه گانی نِداءْ

رَجَزْ اِسْتِرانَه وُسانَه هَزَجْ
هَزَجْ بَتکلی بُوُنْ وَمَرَجْ وَمَرَجْ

بَنَانْ سَرْتِلِي وَاصَابِعْ تِلِي
عَدَالَتْ بَرَابَرْ شِكَايَتْ كِلِي

دَرِيزَانَهْ عَشْبَهْ وَرَنْكَهْ وَصِيدْ
بِمَعْنَايِ آخِنْ رُفَاتْ وَصَعِيدْ

قَوَارِيرِ شُوشَهْ مُمَرَّدْ هِلُو
دُخَانْ دُخْ وَيَمُومْ چِنَهْ نَاقِ دُو

تَجَلْجُلْ هَرْ يَنِهْ تَبَتُّلْ بِرِينْ
تَكَلُّمْ خَبَرْدَانْ تَبَسُّمْ كَنِينْ

تَبَادُرْ عَجَلْ سُرْعَهْ هَرْسِي لَرِنْ
حَدِيقَهْ وَبُسْتَانْ وَجَنَّتْ رَزِنْ

كِتَابَتْ نِقْشِينْ مُرَكَّبْ مِدَادْ
تِلَاوَتْ چِهْ خَوَنْدِنْ مَحَبَّتْ وِدَادْ

كُهَشْتِن بِزانَه وَصُولُ وُرُودْ
مَرا اَوْشِرازِ چُونَه عُرُوجُ وصُعُودْ

عَرَجْ لَنْكِيَه مَعْ عِوَجْ خَوْهِرِيَه
اِعانَتْ وَنُصْرَتْ چِنَه آرِيَه

رِبا زِيدَه يِ رَبُوَه عَرْدِي بُلُنْدْ
ضِيافَتْ قِرِي مَرْوَكِي قَرِيَه كُنْدْ

جُدَدْ رَيْعْ وَقَصْدْ وَصِرَاطْ وَسَبِيلْ
هَمِي رِيَه مُهْدِيَ وَهادِي دَلِيلْ

رَمَلْ زُولِرِي چُونَه هَمْ هَرْوَلَه
نَمافَتْ زَبُونْ بُونَه هَمْ حَوْقَلَه

شَجاعَتْ جَلادَتْ جِوانْ مِيرِيَه
سَغَبْ غَرْثْ بِرْسْ وَشَبَعْ تِيرِيَه

جماع و رفت وطئ کان بذل دان
ذکر کیر و قز فرج و کن خصیتان

تدفو قریهتن تلذذ خوشی
وکی سقی آقدان نضارت کشی

ابو الکبر زیق و ابو الفضل زیر
ابو النجم روی و ابو الحرث شیر

ابو الأمن تیری ابو الغمر برس
ابو القیس طوری حذر خوف ترس

ابو جعفر میش و ابو جعده کرک
قلنک کرکی وهم حبار ایه جرک

ابو اللهو طنبور ابو الغفل فیل
ابو المره شیطان وسلطان دلیل

INSTITUT KURDE de PARIS
BIBLIOTHEQUE

فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ

كَلِ قَامِدَانْ بُوچِه هَاتِنَه هُونْ

تَعَالُوا سَرِيعًا وَرِنْ هُونْ بِلِزْ

فَهَذِهِ جَنَّةُ أَقْهَ هَايَه رَزْ

لِنَذْهَبْ وَنَلْعَبْ وَنَأْكُلْ مَعًا

بِچِينْ دَا بِلِيزِينْ بِقِكْرَانْجُونْ

دِكُلْ مِنْ مَعِي وَدِكُلْتَه مَعَكْ

وَلِي هَمْ ژِبُومِنْ ژِبُوتَه وَلَكْ

عَلَيْكَ لِسَرْتَه عَلَى لَمِنْ

عَلَيْهِ لِسَرْوِي وَمِنِّي ژِمِنْ

عَلَيْنَا لِسَرْمَه عَلَيْهِمْ لِوَانْ

عَلَيْكُمْ لِسَرْوَه خَسَارَتْ زِيَانْ

نَهَارًا بِرُوزْ وَبَيَانًا بِشَفْ
مِنَ الْجَهْلِ فِرْ ژِجَهْلِی بِرَفْ

فَإِنْ كُنْتَ تَرْجُو طَرِيقَ النَّجَاتْ
فَخُذْ مَسْلَكَ مُظْهِرِ الْمُعْجِزَاتْ

لِمَا اوْحَى الْمُصْطَفَى فَاسْتَمِعْ
بِسَمْعِ الرِّضَى فَاعْتَقِدْ وَاتَّبِعْ

اُصَلِّي عَلَى شَافِعِي اَحْمَدَا
فَلَا تَنْسَ يَا شَافِعِي اَحْمَدَا

اَقْرَنْكَه دِ بِرْثِ خَانِی . اَكْرْتُو يَا اَذْعَانِی . بِفِكْرَه
لِكِتِيبَا ثَانِی . دِ اَدِی اَوْلَدَا . ژْجُزْئِی عَاشِرْ
دِوَرَقَا چَارِيدَه . ژْ صَحِيفَا دَسْتِی رَاسْتِی ، دِسَطِرَا لِثْدَه
ژْكِلِمَا ثَانِی . بكرتوحرفاچاری . اوه تاریخ ژبونوبهاری

هٰذه رسالة فی ترجمة بعض اللغات
العربية باللغة

نوبهار

لِلعَالِمِ الفَاضِلِ وَالدَرَّاكِ الكَامِلِ الشَيخ اَحمَدُ الخَانِي
تَغَمَّدَهُ اللهُ بِغُفرَانِهِ

weşanên
ROJA NÛ

K. L.
19